

da. Beraz, larratzea ematen den guneetan dagoen belarra balio nutritibo handiagokoa da.

LURRAREN TRINKOTZEA

Garaiera desberdinetan kokatu zituztenez itxiturak, garaiera bera ere faktore bat den ikusi ahal izan dute. Izan ere, ia 1.3000 metroko altueran dagoen Alotzako itxituran landare-dian aldaketak ez dira hain nabarmenak izan, eta, gainera, gramineoen nagusitasuna astiroago burutzen dela ikusi dute.

Belarra aztertzeaz gain, lur-zoruaren beraren kalitatea ere kontutan izan dute gainazalaren azpian zer gertatzen den ikusteko. Horretarako lurraren trinkotzea neurtzeko balio duen aparatu bat erabili dute. Zulatzeko makina baten antzekoa da gailua eta bere funtzioa da neurtzea ea sakonera batean jaisteko zenbateko indarra egin behar duen.

Ikerketarako zero eta hamar zentimetro arteko sakonera neurtu dute aparatu horrekin. «Ikusi dugu trinkotzea askoz ere handiagoa dela larratze gunean, itxituretan trinkotze lan

Urbian ibiltzen den artalde bat, bertako eskorta batean. Juan Carlos RUIZ | ARGAZKI PRESS

hori murriztu egiten dela», nabarmendu digu EHuko ikerlariak nazioarteko aldizkarian argitaratu duten artikulua irenildu nagusiak laburtuz.

Behin artzaintzaren desagerpenak ekologia eta ingurumen mailan izango lituzkeen ondorioak frogatuta, ikuspegi handiagoa izan nahi izan zuten

EHUko landaldeko kideek eta Neiker-Tecnaliarekin harremanetan jarri ziren arlo sozioekonomikoa azter zezaten. «Argi dago egiaztatutako efektuek

ondorio globalak dituztela. Katetako prozesu bat da, interakzio konplexuz betetakoa, esnea eta gazta bezalako mendiko elikagai tradizionalen kalitatean eta produkzioan ere ondorioak izan ditzakeena. Horregatik, hain zuzen beharrezkoa da zehaztea zein punturaino eragingo duten artzaintza sistemaren osotasunean», azaldu du Aldazabalek.

Zentzu horretan, baieztatu du «artzaintza bertan behera utzita landare espezie batzuk desagertu» egingo direla. Baina ondorioak askoz larriagoak dira: «Artzaintzaren gainbeherak eta gramineoen nagusitasunak larreen kalitate nutritiboaren jaitsiera dakarte, eta horrek ardi latxen artzaintza baldintzak kaltetuko ditu, artzainen lanera ere ondorio negatiboak ekarritik, baita nekazaritza gune jakinen ekonomiara ere».

Egoera hori saiheste aldera, analisi orokor batean murgildu dira EHuko ikerlariak eta egoera desberdinak irudikatzen ahaleginduko dira, «egoera kudeatzeko erabaki zuzenak hartzen laguntzeko».

Deskonexioa

Joxean Agirre

Bati baino gehiagori entzun diot katalanek azkenaldion darabilten “deskonexio” terminoa atsegin zaiola esaten. Hitz sinpatikoa bada, baina ez dut uste errealitatea adierazteko guztiz egokia denik.

Giza harremanen arloan, orain hamar bat urte, Bauman eta maitasun likidoaren teorikoak izan ziren terminoa erabiltzen lehenak. Ziotenez, gaur egungo maitasun harremanak likidoak dira, arinak eta batez ere laburrak. Bikoteen orde zureak daude. Zu konektatu egiten zara eta, gaizki badoakizu, zure bikoteak aspertzen bazaitu, deskonektatu egiten zara. Harreman desatsegina oximoron bat da. Desatsegina bada, konexioa itzaltzen duzu eta kito. Eta deskonexioak, noski, parekidetasuna suposatzen du.

Kataluniak abiatu duen prozesua, ondorioz, ez dut uste deskonexioa izan daitekeenik, izatekotan ere dibortzio gordin eta

gogor bat izango da, XIX. mendeko eleberri bat idazteko modukoa seguruena.

Gauza hauek esateak lotsa pixka bat ematen du, gutako inork ez baitaki zer arraio gertatuko den Katalunian, baina mundu guztia prozesuari buruzko aditu bilakatu den honetan jarrai dezagun politikak fikzioa egiten: *el procrés* deituaren hitz giltzarria, beraz, ez da deskonexioa izango, desobedientzia baizik, une batetik aurrera agintari, funtzionario eta herritarrek hasi beharko baitute epaitegietatik datozkien aginduei iskin egiten.

Eta aski da. Zein gorrotagarria den beste herrialde baten jardun politikoari buruzko tonu hau, garai batean Espainiako zutabegileek Euskal Herriaz erabiltzen zutena. Nik ez daukat katalanei erakusteko ezer, mirespena ez bada. *El procrés* delakoa gure belaunaldiak (gerra ondokoak esan nahi dut) ezagutu duen gertakari politikorik garrantzitsuena dela iruditzen zait. Inbesti-

dura egunean Parlamentuaren atarian bildu zirenen artean bi euskaldun agertu ziren ETBko kameran aurrean harro asko, eta nik ere han egon behar nuela sentitu nuen.

Oso gaztea nintzela gogoan dut gramatika bat erosi nuela katalana ikasteko asmoarekin. Orain alfertuegia nago gramatika batekin hasteko, baina katalan telebistara joaten naiz tarteka eta gaztelaniaren pare ulertzen ote dudan nago batzuetan.

Arestik esaten zuen euskaldun izaera ukatzen bazioten berak galego izan nahi zuela. Nik, kasu horretan, Europako iparraldeko herriak aipatzen nituen oraindainokoan. Iritziz aldatzeko ordua iritsi zaidala uste dut eta euskaldun ez izatekotan katalana izan nahi nuke. Badago sedukzioaren arte bat, literaturan asko landu dena eta politikan euskal alderdi batzuek erabili dutena. Badago, ordea, zailagoa den arte bat: deskonexioaren artea da eta horretan katalanak gidari ditugu. •